

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту

(Михайлов А.М.)

“ 20 ” 06 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВПП9 Міжнародні транскордонні перевезення

Спеціальність: (073 «Менеджмент»)

Освітня програма: *Менеджмент (перший рівень (бакалаврський) вищої освіти)*

Факультет: (Економіки і менеджменту)

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Міжнародні транскордонні перевезення» для студентів зі спеціальності 073 «Менеджмент»

Розробник: Стоянець Н.В., професор кафедри менеджменту, д.е.н., доцент,

(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Менеджменту

Протокол від " 9 " червня 2020 року № 2

Завідувач кафедри

(підпис)

(Михайлов А.М.)

прізвище та ініціали

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

(керівник проектної групи)

(підпис)

(_____)

прізвище та ініціали

Декан факультету

на якому викладається дисципліна

Декан факультету

до якого належить кафедра

Методист навчального відділу

Г.Ван Н.Карасік

Зареєстровано в електронній базі:

13. 07. 20 р.

дата

© СНАУ, 2020 рік

© Стоянець Н.В., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>07 Управління та адміністрування</i>	<i>Вибіркова</i>	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2020-2021й	
		Курс	
		4	
		Семестр	
Загальна кількість годин – <i>90/90</i>		8-й	
		Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
			-
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: <i>залік</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,1 самостійної роботи студента - 2,9	Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 33/67 (30/60)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Міжнародні транскордонні перевезення» сформувати комплекс теоретичних знань з питань організації міжнародних перевезень вантажів і пасажирів всім видом транспорту та опанування практики міжнародних перевезень з урахуванням Національної транспортної стратегії України.

2.2 Завдання навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні транскордонні перевезення» передбачає формування у студентів компетентностей

№	Вид програмних компетентностей	Програмна компетентність	Шифр
Загальні			
1		Здатність здійснювати усну і письмову комунікацію професійного спрямування державною та іноземною мовами.	ЗК 3.
2		Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.	ЗК 7.
3		Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності, здатність працювати у міжнародному контексті.	ЗК 8.
4		Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо.	ЗК 9.
Фахові (спеціальні)			
1		Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації.	ФК 2.
		Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ФК 7.
2		Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.	ФК 9.
		Розуміти принципи права та використовувати їх у професійній діяльності.	ФК 11.

2.3 Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні транскордонні перевезення» студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

№	Програмні результати навчання	Шифр
1	Демонструвати здатність грамотно спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами;	ПРН 15.
2	Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.	ПРН 17.
3	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та між культурності;	ПРН 25.
4	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;	ПРН 26.

1. Програма навчальної дисципліни

Затверджена Вченою Радою СНАУ Протокол №5 від 24.12.2019 р.

Змістовний модуль 1. Міжнародні перевезення вантажів за системою МДП

Тема 1. Сутність та основи міжнародних транспортних операцій.

Особливості транспортних послуг. Сутність міжнародних перевезень. Класифікація транспортних операцій. Види вантажів. Критерії вибору виду транспорту. Базисні умови поставки вантажів Інкотермс-2010. Організація міжнародного дорожнього перевезення небезпечних вантажів в Україні. Законодавча база. Основні вимоги до організації перевезень небезпечних вантажів. Документація для перевезення. Додаткове обладнання транспортних засобів.

Тема 2: Конвенція МДП-правова основа митного транзиту. Конвенція МДП. Держави - члени Конвенції МДП, 1975 р. Переваги процедури МДП для митних органів. Принципи конвенції МДП. Функціонування гарантійної мережі МДП

Тема 3 Організація міжнародних перевезень пасажирів і вантажів.

Дозволи при виконанні міжнародних перевезень пасажирів та вантажів. Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів. Перевезення пасажирів і вантажів на території України іноземними перевізниками. Міжнародний автомобільний перевізник пасажирів і вантажів. Режим та графіки роботи водіїв. Статус митного перевізника та його набуття

Тема 4. Особливості організації міжнародних перевезень. Класифікація пунктів пропуску. Особливості організації міжнародних перевезень. Порядок ліцензування автотранспортних перевезень. Види страхування на транспорті при виконанні міжнародних перевезень. Страхування за системою «Зелена карта».

Тема 5. Посередництво у зовнішньоторгівельних транспортних операціях. Роль транспортного посередництва у міжнародних транспортних операціях. Види і форми посередництва. Транспортно-експедиторське обслуговування зовнішньоторговельних вантажів. Методика визначення оптимального транспортного перевізника

Змістовний модуль 2. Особливості міжнародних перевезень вантажів та пасажирів

Тема 6. Міжнародні перевезення морським транспортом. Сутність та особливості світового фрахтового ринку. Форми організації перевезень у міжнародному судноплаванні. Міжнародні лінійні перевезення. Міжнародне трампове судноплавання. Фактори, що впливають на рівень фрахтових ставок. Локальні фрахтові ринки. Поняття та види договорів морського перевезення вантажу. Правова природа договору морського перевезення вантажу. Правовий статус учасників морського перевезення вантажу.

Тема 7: Організація і умови перевезень зовнішньоторгівельних вантажів на повітряному транспорті. Особливості перевезення вантажів повітряним транспортом. Міжнародна авіанакладна та порядок її оформлення. Міжнародні вантажні авіа тарифи.

Тема 8: Міжнародні перевезення залізничним транспортом. Особливості перевезення вантажів повітряним транспортом. Угоди про міжнародні залізничні

Разом за змістовим модулем 1	52	10	2			40						
Модуль 2. Перевезення різними видами транспорту												
Змістовний модуль 2 Особливості міжнародних перевезень вантажів та пасажирів												
Тема 6. Міжнародні перевезення морським транспортом..	9	2	2			5						
Тема 7: Організація і умови перевезень зовнішньоторгівельних вантажів на повітряному транспорті.	4	2	2									
Тема 8: Міжнародні перевезення залізничним транспортом	9	2	2			5						
Тема 9. Організація і умови перевезень вантажів у міжнародному автомобільному сполученні	14	2	2			10						
Тема 10. Магістральний трубопровідний транспорт.	2	2										
Разом за змістовим модулем	48	10	8			2						
Усього годин	90	20	10			60						

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та основи міжнародних транспортних операцій. План. Особливості транспортних послуг. Сутність міжнародних перевезень. Класифікація транспортних операцій. Види вантажів. Критерії вибору виду транспорту. Базисні умови поставки вантажів. Інкотермс-2010.	2
2	Тема 2. Конвенція МДП-правова основа митного транзиту План.	2

	Конвенція МДП. Держави - члени Конвенції МДП, 1975 р. Переваги процедури МДП для митних органів. Принципи конвенції МДП. Дозволи при виконанні міжнародних перевезень пасажирів та вантажів.	
3	Тема 3. Організація міжнародних перевезень пасажирів і вантажів. План. Перевезення пасажирів і вантажів на території України іноземними перевізниками. Міжнародний автомобільний перевізник пасажирів і вантажів. Режим та графіки роботи водіїв.	2
4	Тема 4. Особливості організації міжнародних перевезень. План. Класифікація пунктів пропуску. Особливості організації міжнародних перевезень.	2
5	Тема 5. Посередництво у зовнішньоторгівельних транспортних операціях Роль транспортного посередництва у міжнародних транспортних операціях. Види і форми посередництва. Транспортно-експедиторське обслуговування зовнішньоторгівельних вантажів. Методика визначення оптимального транспортного перевізника.	
6	Тема 6. Міжнародні перевезення морським транспортом. План. Сутність та особливості світового фрахтового ринку. Форми організації перевезень у міжнародному судноплаванні. Міжнародні лінійні перевезення. Міжнародне трампове судноплавання. Фактори, що впливають на рівень фрахтових ставок. Локальні фрахтові ринки.	2
7	Тема 7: Організація і умови перевезень зовнішньоторгівельних вантажів на повітряному транспорті. План. Особливості перевезення вантажів повітряним транспортом. Міжнародна авіанакладна та порядок її оформлення. Міжнародні вантажні авіа тарифи.	2
8	Тема 8: Міжнародні перевезення залізничним транспортом План. Особливості перевезення вантажів повітряним транспортом. Угоди про міжнародні залізничні сполучення. Накладна УМВС та умови її застосування. Особливості побудови вантажних тарифів. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення	2

9	Тема 9. Організація і умови перевезень вантажів у міжнародному автомобільному сполученні. План. Основні міжнародні нормативні документи щодо здійснення автомобільних перевезень. Міжнародні автомобільні вантажні тарифи. Договори в сфері міжнародних автомобільних перевезень.	2
10	Тема 10. Магістральний трубопровідний транспорт. План. Загальна характеристика та класифікація. Переваги та недоліки. Транспортування нафти. Транспортування газу.	2
	Разом	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Конвенція МДП-правова основа митного транзиту	2
2	Тема 6. Міжнародні перевезення морським транспортом.	2
3	Тема 7: Організація і умови перевезень зовнішньоторгівельних вантажів на повітряному транспорті.	2
4	Тема 8: Міжнародні перевезення залізничним транспортом	2
5	Тема 9. Організація і умови перевезень вантажів у міжнародному автомобільному сполученні.	2
	Разом	10

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та основи міжнародних транспортних операцій. План. Організація міжнародного дорожнього перевезення небезпечних вантажів в Україні. Законодавча база. Основні вимоги до організації перевезень небезпечних вантажів. Документація для перевезення. Додаткове обладнання транспортних засобів.	10
2	Тема 2: Конвенція МДП-правова основа митного транзиту План. Функціонування гарантійної мережі МДП	10
3	Тема 3 Організація міжнародних перевезень пасажирів і вантажів. План. Статус митного перевізника та його набуття.	10
4	Тема 4. Особливості організації міжнародних перевезень. План.	10

	Порядок ліцензування автотранспортних перевезень. Види страхування на транспорті при виконанні міжнародних перевезень. 3.Страхування за системою «Зелена карта».	
5	Тема 6. Міжнародні перевезення морським транспортом. План. Поняття та види договорів морського перевезення вантажу.Правова природа договору морського перевезення вантажу. Правовий статус учасників морського перевезення вантажу.	5
6	Тема 7: Міжнародні перевезення залізничним транспортом План. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення	5
7	Тема 8. Організація і умови перевезень вантажів у міжнародному автомобільному сполученні. План. Перевезення у відповідності до положень Конвенції МДП. Вивезення товару з митної території України. Ввезення товарів на митну територію України. Прибуття транспортного засобу з товаром до митниці призначення. Транзит територією України. Перевезення негабаритних вантажів. Огляд товару і транспортного засобу. Підстави для відмови в оформленні книжки МДП:Вимоги щодо внесення виправлень до книжки МДП. Порядок дій при неможливості транспортного засобу продовжувати перевезення МДП. Виявлення недостачі товару, що прибув до митниці призначення. Перевезення у відповідності до положень Конвенції МДП	10
	Разом	60

9. Методи навчання

1 Методи навчання за джерелом знань:

1.1 *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, графів, опорних конспектів тощо).

1.2 *Наочні*: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3 *Практичні*: лабораторний метод, практична робота, вправа, виробничо-практичні методи.

2 Методи навчання за характером логіки пізнання:

2.1 *Аналітичний* (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак).

2.2 *Синтез* (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

2.3 *Індуктивний* (суть: вивчення предметів чи явищ від одиничного до загального).

2.4 *Дедуктивний* (суть: вивчення предметів чи явищ від загального до одиничного).

2.5 *Традуктивний* (суть: висновки від загального до загального, від часткового до часткового, від одиничного до одиничного).

3 Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів:

3.1 *Проблемний* (програмно-інформаційний)

3.2 *Частково-пошуковий* (евристичний)

3.3 *Дослідницький*

3.4 *Репродуктивний* (суть: можливість застосування вивченого практиці)

3.5 *Пояснювально-демонстративний*

4 Активні методи навчання

“Roundtable”(Колективна гра на вирішення спільної проблеми); Scientific debate (Навчальна суперечка-діалог, в якій студенти – представники різних напрямлень, відстоюють свою думку, протилежну іншим);

Competition in small groups (Мотиваційна гра, яка спонукає студентів до активності); Judicial sitting (Гра з розподіленням ролей та пошуком конструктивних відповідей); Six Thinking Hats за методом Едварда де Бона (систематизація мислення)

5 Інтерактивні технології навчання

Використання фронтальних технологій інтерактивного навчання через одночасну спільну роботу всього колективу («Мікрофон» - надається можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, висловити свою думку чи позицію), «Мозковий штурм» - колективне обговорення, для прийняття кількох рішень з конкретної проблеми), «Case-метод», і «Дерево рішень» мультимедійних технологій, електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), співробітництво студентів (кооперація), Kahoot та інші.

10. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних та семінарських заняттях;
- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

При формі контролю «залік»

Поточне тестування та самостійна робота			Разом за модуль	Атестація	Сума
модуль 1	модуль 2 –	С			

- 35 балів					-35балів					Р		ція	
С													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	15	85 (70+15)	15	100
5	5	5	10	10	5	5	5	10	10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Методична:

1. Стоянець Н.В. «Міжнародні транскордонні перевезення». Конспект лекцій з дисципліни для студентів 2-4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» освітнього ступеня «бакалавр». Суми: вид-во СНАУ, 2017р., 98 стор.,

2. Стоянець Н.В. «Міжнародні транскордонні перевезення». Робочий зошит для проведення практичних занять та самостійної роботи навчальної дисципліни для студентів 2-4 курсу денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» освітнього ступеня «бакалавр». Суми: вид-во СНАУ, 2017р. 76 стор.

3. Навчально-методичні матеріали на основі платформи Moodle. <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1531>

Основна:

1. Кунда Н.Т. Організація міжнародних автомобільних перевезень: Навч. посібн. для студ. напряму «Транспортні технології». 2-ге видання доповнено. Київ. ВД «Слово», 2016. 464 с.

2. Кунда Н.Т., Дащенко Н.М. Конвенції та угоди у сфері міжнародних автомобільних перевезень: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів, які навч. за напрямом «Транспортні технології». Київ: НТУ, 2017. 141 с.

3. Козик В. В. Панкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. Зовнішньоекономічні операції і контракти : Навч. посіб. 2-е вид. К. : Центр навчальної літератури, 2016. 608 с.

4. Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. Загальний курс транспорту: Навчальний посібник. Книга Київ. 2-е вид: Центр навчальної літератури, 2016. 608 с.

Додаткова:

1.Перебийніс В.І., Болдирєва Л.М., Перебийніс О.В. Транспортний менеджмент і транспортний маркетинг виробничо-комерційної діяльності: Монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2016. 201 с

2. Пономаренко В. С. Піддубна Л. І. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства і диверсифікація експорту: науково-методичні аспекти аналізу та оцінки. Конкурентоспроможність: проблеми науки та практики : монографія Харків. : ФОП Лібуркіна Л.М.; ВД «ІНЖЕК», 2016. 240с.

3. Сирийчик Т. Транспортна політика України та її наближення до норм Європейського Союзу :Монографія. Аналіт.-дорадч. центр Блакитної стрічки, 2015.102 с.

4. А.П. Голікова, О.А. Довгаль.Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: колективна монографія Харків: ХНУ імені Каразіна, 2015. 316 с

Законодавча база

1.Закон України «Про транспорт» від 10.11.94 р.№232/94-ВР 1-10

2. Закон України «Про участь України у Міжнародній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП» від 15.07. 1994 р. № 117/94.

3. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 р. №2344-III// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 22, ст.105

4. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 32, ст.422

5. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 01.07.2004 р. №1955-IV

6. Постанова Кабінету міністрів України «Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» від 18.02. 1997 р. №176.

7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про міжнародні змішані перевезення вантажів (Женева, 24 травня 1980 р.) Закон, 2000, № 6.

8. Афіньська конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу 1974 р. (Афіни, 13 грудня 1974 р.) *Багатосторонні міжнародні угоди про морський транспорт*, М., 1983 р., с.111.

9. Конвенція для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28 травня 1999 р) *Московський журнал міжнародного права*, 2001,N 1.

10. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про морське перевезення вантажів 1978 року (Гамбург, 1 березня 1978 р) // Закон, 2000, № 6.

11. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 7 грудня 1944 р.) (з ізм. I доп. Від 27 травня 1947 р., 14 червня 1954, 15, 21 вересня 1962 р., 12 березня, 7 червня 1971, 16 жовтня 1974 р., 6 жовтня 1980, 10 травня 1984 р)

12. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень (Варшава, 12 жовтня 1929 р) (з ізм. I доп) Закон, 2000, № 6.

13. Конвенція для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28 травня 1999 р) . *Московський журнал міжнародного права*, 2001, N 1.

114 Декларація Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища та розвитку - Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.Ua/laws/show/995_455/card6#Public. (Дата звернення 15.09.2019)

15. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_022. URL.: (Дата звернення 20.07.2019)

16. Про приєднання України до Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням : Закон

України № 803-Х від 01.07.1999 *Офіційний вісник України*. 1999. № 27. Ст. 1266.

17. Деякі питання здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України № 1030 від 05.10.2016 *Офіційний вісник України*. - 2017. - № 78. - Ст. 2882.

Інтернет-ресурси

1. Сайт Міжнародної торгової організації – <http://www.iccwbo.org/>.
2. Сайт Торгово-промислової палати України – <http://www.ucci.org.ua/>.
3. Логістика: практика управління – <http://www.logist.org.ua/>.
4. Офіційний сайт Інкотермс 2010 в Україні – <http://www.incotenns.zed.ua/>.
5. <http://www.asmap.org.ua/>
6. <http://capitaltimes.com.ua/slovar/show/id/56>
7. <http://blanker.ru/doc/bill-of-lading>
8. <http://www.провед.рф/rukov09.html>
9. http://www.ktm-code.narod.ru/Ch_10.htm